

Koza ve městě a konec kamaráda

Z rodinných vzpomínek Květy Marešové z Ročova

Do literární soutěže Povídka 2007 se přihlásila se svým příspěvkem také Květa Marešová z Ročova. Nesplnila sice žánr povídky, ale věříme, že pro čtenáře bude zajímavá.

„Babička byla z venkova, z Podlesí. Z té nejkrásnější vesničky na světě, po které se jí nikdy nepřestalo stýskat. Za pár let v Lounech se jí začalo zdát, že dcera je bleďá a manžel moc hubený. Žajela proto domů avrátila se s pěknou bílou kozičkou. Bydleli v malém domku, u něj prázdný chlívěk, tak co.

Zdravotní výsledky byly ohromující: dceři stačilo kozí mléko cítit, a utíkala zvracet. Děda odmítal mléko jakékoliv, i do kafe, aby v něm nebylo to voňavé přímícháno. Babička se snažila všechno to zdraví vypít a sníst všechny síry, které jí nezbylo než bez přestání vyrábět.

Kozičce se nedalo nic vyčítat, byla přívětivá a úplně nejlepší na hraní. Za smečkou máminých kamarádů běhala jako pejsek. Po zahradě, po parku i v blízkých uličkách. „Lízo!“ volaly na ni děti i rozvernější dospělí, a koza odpovídala: „Mééé!“ Zkrátka dobře vychovaný a veskrze městský tvor. Jejich kozu znalo celé široké okolí.

A tak se nikdo nedivil, že koza sama kráčí Poděbradkou. Třeba

si na ni kdosi zavola, ona nic. Jde pomalu, tichounce, bez meknutí. Parta dětí jí totiž zmizela do bijásku, který byl tehdy v suterénu hotelu Zastávka. Líza lstivě vyčkávala, a když pootevřela dveře náhoda nebo nějaký vtipálák, vplula bez lístku do sálu. Tam prošla uličkou mezi řadami židlí a do napjatého filmového ticha zamečela: „Kamarádi, kde jste?“ Děti se zasmály, pár jich začalo kozu honit, ostatní aspoň mečely. Koza taky. Někdo doběhl pro babičku, aby si kozu odvedla. Ten filmový kozí výstup, kterému se chechtala celá čtvrt, se před dědou zatajit nedal. A tak milá kozička putovala zpátky do Velhoty.

Za republiky se u našich jedlo dobře, jak si kdo přál. Děda se v jídle řídil několika průpovídkami: Zeleninu já rád, ale ve svičkové. Rýží označoval za sloní žrádlo a brambory byly „koroptvičky střílené motýčkou“, ty nemusel. Takže i k řízků vyžadoval knedlík.

Jenomže přišla okupace a válka. A strava na lístky, hubená,

vždyť to bylo jen pro Čechy. „Tedy vám bude i kozí mléko dobré,“ usoudila babička a scénář se opakoval. Bydleli sice v činžáku, ale co by vadila kozička? Všechny partaje měly na dvorku králíky, slepice, soused krejčí liliputky s pidivajičky, z těch se nemuselo platit. A ve sklepe v posadách se vykrmovaly husy. Nebo to bylo až po válce? Ještě cítím vůni šíšek ze šrotu, když se sušily na kachlových kamnech. Pomáhala jsem je válet. Babička je pak strkala huse do krku násilím a posouvala masírováním až do žaludku. Víc králíčků a slepiček, masíčka a vajíček, to nevadilo nikomu, na trávu chodili všichni, stejně chodívali do polí na procházky. Ale kozí mléko moje babička nedostala do zbytku rodiny ani násilím. Masírovat se nedali. Děda si zašpičkoval: „Co takhle krávu, tu vaši mají taky, jak by se vyjímala ve sklepe!“ Vydržel týden, milované ženě pro radost. Jenže tahle koza se naučila postávat a mečet hned za dveřmi do společného sklepa. Tam taky po sobě nechávala památku daleko voňavější než mléko. Babička běhala s lopatkou a hadrem, ale nebylo to nic platné. „Koza musí zdomu,“ prohlásil děda při vzpo-

mínce na tu první.

Dcera s kamarádkou se úkolu radostně ujal. Vezly kozu na mrňavém žebříňáčku do Velhoty. Chvillemi běžela za svazkem lákavé travičky, do kopce ale vozík táhly a tlačily, sem tam jim nějaký kluk pomohl kozu chytit. Do večera to holky stihly, a co se nasmály!

Aby babička neplakala, zařídili jí kromě jiného donášku kozího mléka ze Zeměch. Co je pět kilometrů na kole proti dvaceti s kozou!

Velhota nebledla v představách mé babičky, které se dostalo zadostiučinění v podobě zetě narozeného tamtéž. Nadšeně běhali po lesích, a pak spolu čistili, krájeli a zavařovali houby. Jednou jich bylo tolik, že hříby, kozáry, rudkupy neboli křemenáče, klouzky, poddoubky a kdovíco ještě tvořily na zemi na novinách obrovské haldy, každý druh jednu. A zpracovali je do rána, my všichni ostatní usnuli.

Ve Lhotě bydlela tehdy druhá babička s dědou, a s nimi prababička Antonie. A ta nám jednou na jaře poslala kůzlátko. Bylo maličké, bílé, hebké a vyděšené. Sebrala jsem bráškovu

starý dudlík a krmila kůzlátko. Mečelo slabounce jako miminko a tulilo se ke mně. Udělala jsem mu v siní měkký pelíšek z hadrů a museli mě přemlouvat, abych šla vůbec spát.

Ráno jsem vylítla z postele hodně brzy, ale kůzlátko nikde. Kam jste ho dali, brečela jsem, jak jsem mohla být včera tak hloupá, vždyť vím, kam – řezníkovi!

Pak byly velikonoce, celý byt

plný vůně bochánků a skopového. Tak libové mi dali na talíř, slzy mi do něj stříkaly a já bulila: „Kamaráda nejím!“ Šla jsem od stolu, sedla si v siní na podlahu, tam, kde jsem krmila kůzlečí miminko, a brečela. Byla jsem dočista městská.

Víckrát už nebyla žádná koza, žádné kůzle. Babička mne později naučila kozu podojit. No – a skopové, to nejím dodneška.“

Autorka příspěvku Květa Marešová (čtvrtá dáma zleva) je paní všestranně aktivní. Nejenže se zúčastnila literární soutěže, ale absolvovala také první ročník akademie třetího věku, kterou pořádala Městská knihovna v Lounech.

Jaroslav Dušek v Lounech pronikal do Louna země

Návštěvníci Vrchlického divadla v Lounech se rozloučili s divadelní sezónou. Na letní prázdniny je poslali ochotníci z lounského Nového divadla a Jaroslav Dušek se svojí company z Divadla Vizita.

Při krátké „satiře na draka“ Opa-pirovém drakovi aneb Ekologie těla a ekonomie duše si protagonisté z Nového divadla museli na jevišti chvílemi připadat jak v operačním systému Windows – všude samé okno. Ale nakonec svou hříčku dohráli až do konce apodle vstřícné reakce jim ve shovívavém publiku odpustili snad i vyznavači Linuxu.

S virtuální realitou pracoval i Jaroslav Dušek. Ten ji ovšem využíval svým nenapodobitelným a neodolatelným způsobem. Komorní improvizaci, kterou provozoval dříve s Martinem Zbrožkem, vystřídal improvizovaný koncert. Hned úvodem se mistr zeptal obecnstva, o čem by chtělo, aby to bylo. Vzhledem ke stavu kalendáře zazněly podněty „přepřacovanost“, „léto“ a „dovolená“, které doplnilo slovo „trpasličí“. S tím si Dušek vystačil více jak hodinu. Vystavěl z nich zpívaný příběh o Karlovi, omámeném halucinogenní houbou na tabuli a otráveném pracím práškem, který mu předepsal lékař, jinak majitel továrny na azur. Jeho metoda spočívala v řetězení nesmyslných asociací a slovních hříček, z nichž mu geniálně vychá-

zeli nádherné a překvapivé pointy a vtipné herecké etudy.

Připomínal staré rumunské dadaisty, kteří tahali papírky s větami z klobouku a skládali z nich básně a francouzské surrealisty, kteří vedle sebe automaticky kladly své dojmy a představy. Podle Duška tak „volným pádem nepadáme, ale voláme“, „chodíme okolo jako Pešek“, pokládáme slova na „myšku vah“ nebo pronikáme do „Louna země“. Vdechl těmto již výcypělým postupům nový život a ukázal, proč je z jeho divadla takový kult. Pomáhali mu v tom hudebně sehraní Zdeněk Konopásek s bicími a trubkou, Pjer la Šez s baskytarou a světloňoš Viktor Zborník z osvětlovací kabiny.

Kabaretně-hudební-světelná show pro čtyři aktéry tak mohla skončit typickou pseudotrapnou scénkou: „My jenom testujeme, jestli jste schopni poznat konec, i když neodejdeme.“ A tím skončila i 4. divadelní sezóna lounského divadla. Ať žije ta pátá!

Jan Vnouček

(Veselé rozloučení s koncem sezóny, 28. června 2007, Vrchlického divadlo v Lounech)

FOTO M. BLAŽEK

Páteční zvou do zámku na Madagaskar

Zrodila se další příležitostná expozice spjatá s cestováním

FOTO JITKA STEHLÍKOVÁ

V prostorách páteckého zámku se můžete setkat s exotickými fotografiemi z madagaskarské přírody – například s baobaby.

PÁTEK – Pro výletníky máme dobrou zprávu – pátecký zámek je o prázdninových vikendech na požádání otevřen a 14. července v 17 hodin zde bude otevřena další příležitostná expozice.

„Tuto sobotu budeme otvírat výstavu Madagaskar – laboratoř bohů. Je dílem jedné z účastníků výpravy na Madagaskar nazvané Expedice Baobab 2006, Jitky Stehlíkové z Panenského Týnce. Jsem rád, že se nám tato výstava podařila zorganizovat už jen proto, že ve stejném termínu běží výstava čerpající z této výpravy i v Národním muzeu v Praze. Docela si považují, že současně s tím bude i výstava na Pátku,“ poznamenává jeden z organizátorů výstavy Jaromír Tlustý.

Madagaskar je čtvrtý největší ostrov světa a také okouzlující země, která si získá srdce každého turistu. „A právě na tomto ostrově snů jsem měla možnost strávit celý měsíc jako jeden z patnácti členů výzkumné výpravy, kterou zorganizovala agentura Koniklec. Ačkoli ostrov patří k Africe, výrazně se od ní liší. Úplná izolace ostrova umožnila vznik mnoha specifickým druhům rostlin a živočichů. Více než 90% z nich se totiž nevyskytuje nikde jinde na světě.

Setkáme se zde s různými ekosystémy – od vyprahlých savan až kbujným deštým pralesům,“ láká autorka Jitka Stehlíková a zároveň děkuje sponzorům, kteří přispěli finančně nebo materiálně. Byly to Setuza a.s., Agro ZM s.r.o. Smolnice, Talpa Market s.r.o., Klub rodičů Gymnázia V. Hlavatého Louny a prodejci sportovní výbavy a oblečení Hannah a Ferino.

Pokud se tedy chcete dovědět více o současném životě na Madagaskaru, nebo se jen podívat na exotické fotografie, nezapomeňte a přijďte na pátecký zámek tuto sobotu v 17 hodin.

Výstava potrvá do konce prázdnin a navštívit ji můžete každou sobotu, neděli od 10 do 16 hodin. Ale pouze zahájení bude spojeno s krátkým vyprávěním autorky. Později sice Páteční chystají i rozsáhlejší besedu s promítáním obrázků a povídáním, ale termín zatím není znám. „Záleží, kdy se podaří zajistit odpovídající technické vybavení,“ vysvětlil Jaromír Tlustý.

■ Připravuje Lékárna Na Široké, ulice Kosmonautů 2303, Louny

☎ Zaživací potíže při cestování

*Lékárna
Na Široké*

Začaly prázdniny. Dovolená je naplánována předem a zájezdy koupены dopředu. A tak se, počasí nepočásí, vyrazí. S dlouhou cestou souvisejí také problémy, alespoň u některých z nás.

■ **Nejlépe cestu prospat**

Se samotnou cestou se pojí bolest hlavy, nadměrná tvorba slin, studený pot, závrať, nevolnost a zvracení – kinetóza. Projevuje se častěji u dětí, ale i pro leckterého dospělého může být i krátká cesta autem utrpením. Je způsobena tím, že oči nám tvrdí něco jiného než orgán ve vnitřním uchu, který zaznamenává pohyb. Aby byl rozdíl mezi informacemi přicházejícími z očí a vnitřního ucha co nejmenší, doporučuje se sedět v autobuse na předních místech v blízkosti řidiče a pozorovat ubíhající krajinu. V letadle je dobré sedět blízko křídla a při plavbě uprostřed lodi či člunu. Jako další řešení se nabízí vyřadit zrakový orgán úplně ze hry – zavřít oči a spát.

Před cestou ani během ní nekonzumujte kořeněná, těžká, tučná, smažená nebo konzervovaná jídla. Mohou přispět k dávivým pocitům. Vyhněte se též alkoholu, který narušuje procesy probíhající ve vnitřním uchu. Pokud doporučení nepomáhají, bude potřeba se vybavit přípravky z lékárny, které potlačují projevy kinetózy.

■ **Který z přípravků na cestu vybrat?**

Je možné použít jak přírodní prostředky, tak chemické. Pokud vadí, že cestu prospíte, bude lépe zůstat u přírodních doplňků stravy. V prvé řadě je třeba připomenout extrakty ze zázvoru. Ten dokáže poměrně účinně potlačit nevolnosti. Je v nabídce také jako žvýkáci tableta pro děti v podobě autíčka. S poměrně dobrým účinkem je možné použít některý z homeopatických preparátů. U dlouhé, monotónní cesty není na škodu, když se podaří usnout. Nevadí-li užívání chemického léku, je tu možnost volby osvědčeného a vyzkoušeného Kinedrylu.

■ **Opatrně při stravování v zahraničí!**

Další problémy se zažíváním mohou nastat na místě pobytu. Mluvím o střevních infekcích, které mohou zkazit i tu nejhezčí nebo nejdrazší dovolenou. Přitom jde jen o opatrnost a důslednost při stravování. Zaživací trakt místních oby-

vatel je přizpůsoben jinému složení bakteriálních kultur, proto vše snáší bez problémů. Naše středoevropské tělo je však zhyčkané všemožnými hygienickými předpisy spojenými se stravováním a potravinami. Proto musíme počítat s tím, že čím exotičtější destinace, tím jsou předpisy EU lhostejnější. Ovšem i v těch nejzapadlejších místech stačí na ochranu zdraví mít svou balenou vodu a nejlépe nic bez předchozí tepelné úpravy.

■ **Co určitě přibalit do zavazadla?**

Pro jistotu je dobré se připravit a nějakou tu krabičku navíc vzít s sebou. V běžných středomořských lokalitách bude stačit základní střevní dezinfekce (Endiaron), případně látka, která dokáže adsorbovat a neutralizovat případné škodliviny (živočišné uhlí, Smecta). Pokud se ale chystáte dále, je vhodné si pořídit lék, který dokáže pomoci při infekci způsobené místními kulturami bakterií. To už ale musíte navštívit před vycestováním lékaře, bez předpisu to nepůjde.

■ **Zásobu bakterií s sebou!**

Dobrou metodou jak ochrany vlastních prospěšných kultur bakterií ve střevech, tak i podpory léčby střevních infekcí jsou doplňky stravy s probiotickým účinkem. Česky to znamená, že tableta takového přípravku je vlastně záložní divize, která v nouzi nejvyšší nahradí ztráty vlastních, čímž způsobí potlačení nepřátelských kultur ve střevě. Ony se totiž naše bakterie, s kterými žijeme celý život a které nám svou činností pomáhají třeba i se získáváním některých vitamínů, nemají s těmi cizími rády a tak jim znepríjemňují život, až se na to ty bakterie – cizinky vykašlou.

Na závěr bych jen připomněl, že základní hygienické návyky v kufru mnoho místa nezaberou a jistě nás ochrání před mnoha nepříjemnými chvilkami.

Doufám, že dnešní naše Cesta za zdravím Vám pomůže na Vaší cestě za odpočinkem.

Mgr. Petr Štola, lékárník

Příště o žilách a s nimi souvisejících problémech na cestách.